

AKCEPTUJĘ
Z upoważnienia
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

Mariusz Błaszczak
MINISTER OBRONY NARODOWEJ

MARIUSZ BŁASZCZAK

**PROGRAM DZIAŁANIA
MUZEUM MARYNARKI WOJENNEJ W GDYNI
W LATACH 2022 - 2029**

OPRACOWAŁ

Tomasz Miegóń
.....

TOMASZ MIEGOŃ

GDYNIA, 15 LUTEGO 2022 R.

SPIS TREŚCI

<i>Misja Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni.....</i>	<i>3</i>
<i>Działalność Podstawowa Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni.....</i>	<i>3</i>
<i>Działalność Wystawiennicza.....</i>	<i>3</i>
<i>Pozyskiwanie Zbiorów.....</i>	<i>3</i>
<i>Konserwacja Zbiorów.....</i>	<i>4</i>
<i>Opracowywanie Zbiorów.....</i>	<i>5</i>
<i>Działalność Naukowa i Wydawnicza.....</i>	<i>5</i>
<i>Popularyzacja Historii Marynarki Wojennej.....</i>	<i>6</i>
<i>Edukacja i Promocja Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni.....</i>	<i>6</i>
<i>Dostępność Muzeum Marynarki Wojennej dla Osób Niepełnosprawnych.....</i>	<i>7</i>
<i>Pozyskiwanie Środków Zewnętrznych.....</i>	<i>8</i>

MISJA MUZEUM MARYNARKI WOJENNEJ W GDYNI

Zapoznavanie społeczeństwa z historią oraz współczesnością Marynarki Wojennej. Misja realizowana jest poprzez: gromadzenie muzealiów i archiwaliów, prace konserwatorskie oraz działalność wystawienniczą i wydawniczą, a także działania edukacyjne i promocyjne.

DZIAŁALNOŚĆ PODSTAWOWA MUZEUM MARYNARKI WOJENNEJ W GDYNI

- GROMADZENIE
- KONSERWACJA
- OPRACOWYWANIE

DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA:

- Posadowienie na lądzie i udostępnienie do zwiedzania okrętu podwodnego typu Kobben, dawnego ORP Sokół. Większość prac przygotowujących ten obiekt została już wykonana. Otwarcie dla zwiedzających przewidziane jest na lato 2022 roku.
- Ekspozycja lotnicza, docelowo Oddział Lotniczy MMW w gminie Kosakowo graniczącej z Gdynią na terenie części cywilnego Portu Lotniczego Gdynia (obecnie własność gminy Kosakowo). Realizacja na preferencyjnych warunkach finansowych w trakcie uzgadniania z władzami gminy. Na ekspozycji plenerowej wielkości ok. 1,20 hektara znalazłyby się obecnie posiadane przez MMW statki powietrzne oraz pozyskiwane z biegiem czasu maszyny używane w lotnictwie morskim, takie jak: Mi 14 PZL Anakonda, M 28 Bryza, Kaman SH2G, Mi 2 i inne, w tym repliki niektórych maszyn używanych w latach dwudziestych i trzydziestych w Morskim Dywizjonie Lotniczym. W skład ekspozycji plenerowej wejdzie także typowy i dobrze zachowany schrono-hangar pochodzący z lat siedemdziesiątych XX wieku. Wewnątrz tego budynku zostaną umieszczone dwa samoloty z epoki (Mig 21 i Lim) oraz wystawa planszowa. MMW podejmie staranie, by sfinansować, przynajmniej w części koszt inwestycji za pomocą funduszy zewnętrznych. Planowane otwarcie ekspozycji plenerowej w gminie Kosakowo - lato 2024.
- modernizacja wystawy na ORP Błyskawica, podjęcie działań na rzecz przystosowania i udostępnienia do zwiedzania większej liczby pomieszczeń, m.in. drugiej, zachowanej w oryginalnym stanie kotłowni i maszynowni.
- wystawy czasowe dotyczące historii Polski Morskiej realizowane także z podmiotami zewnętrznymi m.in. z Muzeum Wojny w Narwiku (w trakcie negocjacji).

POZYSKIWANIE ZBIORÓW

Muzeum Marynarki Wojennej będzie tak, jak do tej pory, pozyskiwać do zbiorów elementy wyposażenia okrętowego, samoloty i śmigłowce lotnictwa MW, pamiątki po marynarzach floty wojennej i lotnikach morskich, dokumenty, fotografie, mundury, broń, dzieła sztuki i inne obiekty związane z historią polskiego (choć nie tylko) oręza na morzu. Pozyskiwanie odbywa się drogą kupna lub darowizny, rzadziej użyczenia czy depozytu. Pozyskiwanie odbywa się i odbywać będzie także poprzez archeologię podwodną. Do tej pory udało się tą drogą, przy

współpracy Urzędu Morskiego w Gdyni oraz grupy nurków wolontariuszy pozyskać dwie pochodzące z II wojny światowej armaty oraz pochodzącą prawdopodobnie z XVIII bądź pierwszej połowy XIX dużej kotwicy. W latach 2024-2029 zamierzam doprowadzić do wydobywania i udostępnienia wraków dwóch okrętów podwodnych z okresu II wojny światowej. Jednym z nich jest miniaturowy o.p. typu Seechund zalegający na dnie Zatoki Gdańskiej. Drugim eksperymentalny o.p. z tzw. turbiną Waltera, którego wydobywanie i udostępnienie do zwiedzania byłoby światową sensacją. Udostępnienie tych poniemieckich obiektów miało by na celu pokazanie techniki z którą walczyli polscy marynarze a także interesujących zabytków techniki morskiej. Oczywiście Muzeum Marynarki Wojennej jest zainteresowane pozyskiwaniem przede wszystkim obiektów związanych z historią polskiego oręza na morzu.

Pozyskiwaniu obiektów ważnych dla MMW sprzyja między innymi utrzymywanie dobrych relacji z rodzinami marynarzy, organizacjami zrzeszającymi oficerów, podoficerów i marynarzy MW w rezerwie lub w stanie spoczynku oraz pasjonatami historii. Istotna jest współpraca z jednostkami wojskowymi i odpowiednimi strukturami MON. Ze względu na obecny stan prawny pozyskiwanie wycofywanego sprzętu z jednostek Wojska Polskiego jest obecnie długotrwałe i kłopotliwe. Nadziejemy na zmianę tego stanu rzeczy jest zapowiadane wprowadzenie zmian prawnych dotyczących przekazywania mienia MON do muzeów.

KONSERWACJA ZBIORÓW

Możliwości działu konserwacji wzrosły dzięki oddaniu do użytku nowych, podziemnych pomieszczeń zbudowanych w 2019 roku dla potrzeb magazynowych, po części wystawienniczych (magazyn studyjny) oraz konserwatorskich. MMW będzie, jak do tej pory, konserwować obiekty metalowe, skórzane, w ograniczonym stopniu papierowe (głównie osuszanie i likwidowanie pleśni). Dyrektor MMW będzie czynił starania o zatrudnienie co najmniej jednego pracownika w dziale konserwacji. Obecnie zespół składa się ze znakomitych fachowców. Niestety, nie licząc kierownika, są to ludzie w wieku emerytalnym w wieku 72 i 66 lat i wcześniej czy później odejdą na zasłużony odpoczynek. Byłoby to niekorzystne, gdyby swojej wiedzy i umiejętności nie pozostawili następcom. MMW nie ma możliwości specjalistycznej konserwacji papieru i tkanin. Koszt odpowiednich urządzeń i zatrudnienia wykwalifikowanego personelu sprawia, że obecnie, a być może także w przyszłości, bardziej ekonomiczne jest i będzie realizowanie prac konserwatorskich papieru i tkanin poprzez zlecenia zewnętrzne. Co pewien czas, ok. 3-5 lat wymagana jest konserwacja jednostek pływających znajdujących się w zasobach MMW. Są to: wycofany ze służby okręt podwodny, dawny ORP Sokół oraz dawny kuter pościgowy SG Batory (zmobilizowany w sierpniu 1939 r.) i motorówka sanitarna Samarytanka (także zmobilizowana w sierpniu 1939 r.). W najgorszym stanie znajduje się obecnie Samarytanka. Została pozyskana w październiku 2021 roku po wielu latach postoju w charakterze pomnika przy dawnym budynku dyrekcji Stoczni Gdynia. Stalowy kadłub znajduje się w dobrym stanie. Niestety, odbudowy wymaga wyposażenie drewniane tego statku, pierwszego, który został zaprojektowany i zbudowany w gdyńskiej stoczni. MMW planuje zrealizować remont w 2022 roku. Armaty kalibru powyżej 100 mm i niektóre mniejsze zostały wyremontowane i zakonserwowane w ostatnich latach. Zestaw raketowy Sopka znajduje się w konserwacji prowadzonej na zasadzie nieodpłatnej przez żołnierzy z Morskiej Jednostki Rakietowej w Siemirowicach. Artyleria mniejszego kalibru oraz broń ręczna

konserwowana jest przez dwóch specjalistów z działu konserwacji MMW i z powodów opisanych wyżej dyrekcja Muzeum będzie czynić starania o dodatkowy etat.

OPRACOWYWANIE ZBIORÓW

W zbiorach Muzeum Marynarki Wojennej znajduje się około 42 tysiące muzealiów nie licząc około dwustu pięćdziesięciu tysięcy fotografii, wspomnień, relacji, map i książek. Opracowywaniem wymienionych oraz nowo pozyskiwanych obiektów zajmują się dwa działy: Opracowań Muzealiów oraz Historyczno-Naukowy. Oba działy kończą wynikającą z kilkudziesięcioletnich zaniedbań inwentaryzację zbiorów, jednocześnie wprowadzając do katalogów obiekty świeżo pozyskane. Wśród nich pozyskane w grudniu 2020 roku i skierowane do konserwacji kilka teczek dokumentów dotyczących Marynarki Wojennej z lat 1934-1947. Zostały one zakupione od prywatnego właściciela za pośrednictwem Archiwum Akt Nowych, a w trakcie ich opracowywania potwierdziło się, że część była do tej pory nieznana bądź znana jedynie z cytatów. Doświadczenia związane z funkcjonowaniem Działu Historyczno-Naukowego wskazują na potrzebę włączenia w jego strukturę samodzielnego obecnie stanowiska bibliotekarza, co poprawi ekonomię wykorzystania sił i środków w pracy wymienionego działu. Pracownicy działu Opracowań Muzealiów aktywnie penetrują rynek i pozarynkowe, zgodne z prawem, obszary pozyskiwania obiektów związanych z Marynarką Wojenną, mogących wzbogacić muzealne zbiory MMW.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I WYDAWNICZA

Działalnością naukową jak i wydawniczą MMW zajmuje się dział Historyczno-Naukowy. Dział ten pod moim nadzorem organizuje konferencje naukowe w MMW oraz współpracuje w organizacji konferencji w innych instytucjach. Dyrektor MMW oraz pracownicy m.in. tego Działu uczestniczą i uczestniczyć będą w spotkaniach naukowych w innych muzeach i instytucjach naukowych. W trakcie negocjacji z Muzeum Wojny w Narwiku jest zorganizowanie wspólnej konferencji naukowej w roku 2023 dotyczącej udziału Polskich Sił Zbrojnych, przede wszystkim Marynarki Wojennej w walkach o Norwegię. Dyrektor MMW jest i będzie co roku, autorem artykułów do „Biuletynu Historycznego Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni”. Pismo to ukazuje się od kilkudziesięciu lat. Celem MMW jest uczynienie z Biuletynu pisma stricte naukowego zarejestrowanego w Ministerstwie Edukacji i Szkolnictwa Wyższego jako punktowane. W tym celu istotnie podniesiony został poziom merytoryczny pisma, powołano Radę Biuletynu Historycznego składającą się z uznanych autorytetów naukowych oraz wprowadzono recenzje naukowe każdego z artykułów przed podjęciem decyzji o ich publikowaniu. W roku 2022 MMW wystąpi z odpowiednim wnioskiem do Ministra Edukacji i Szkolnictwa Wyższego. Oprócz Biuletynu Historycznego MMW wydaje także raz lub dwa razy do roku książki tematycznie związane z historią Polski Morskiej. W roku 2022 będzie to album o ORP Błyskawica. Okazją będzie 85- lecie wprowadzenia okrętu do służby. Na rok 2023 przygotowywana jest biografia kontradm. Romualda Nałęcz-Tymińskiego. Wśród autorów artykułów Biuletynu znajdują się m.in. pracownicy MMW. Również biografia adm. Romualda Nałęcz-Tymińskiego tworzona jest przez dwoje pracowników Muzeum Marynarki Wojennej. W kolejnych latach sytuacja pozostanie podobna, czyli wydawanie Biuletynu plus jedna, dwie publikacje rocznie.

POPULARYZACJA HISTORII MARYNARKI WOJENNEJ

- w każdy ostatni poniedziałek miesiąca MMW organizuje i organizować będzie ogólnodostępne spotkania z cyklu „Nasze Sygnały”. Omawiane są wydarzenia z historii Marynarki Wojennej, prezentowane artefakty związane z omawianymi wydarzeniami bądź osobami-bohaterami wydarzeń, wyświetlane filmy. Spotkania te cieszą się dużym zainteresowaniem publiczności, na ogół uczestniczy w nich kilkadziesiąt osób. Niekiedy liczba gości przekracza liczbę miejsc w sali audytorijnej czyli 120. Obecnie wprowadzono też transmisję tych spotkań on-line. Formuła tych spotkań jest sprawdzona, nie zamierzam jej zmieniać w ciągu najbliższych lat.
- wystąpienia w radio, telewizji i prasie: niemal każdego miesiąca, najczęściej kilka razy, pracownicy MMW udzielają wywiadów, uczestniczą w rozmowach „na żywo” w studio lub telefonicznie czy za pomocą skypa dotyczących muzeum i/ lub historii Polski Morskiej. Zamierzam kontynuować tę współpracę z mediami lokalnymi i rozwijać z ogólnopolskimi. MMW współpracuje i współpracować zamierza na stałe z gdańskim oddziałem TVP oraz z redakcją publicznego Radia Gdańsk, a także z TVP Historia. Okazjonalnie z innymi mediami, m.in. „Polską Zbrojną” i programem Pierwszym Polskiego Radia. Niezależnie od tego pracownicy MMW realizują filmy dokumentalne na antenę TVP Gdańsk i TVP Historia, niekiedy w koprodukcji z TVP m.in. dwuczęściowy dokument „Pod biało-czerwoną banderą”, „Do zanurzenia”, „35461” (o więźniu obozu koncentracyjnego Stutthof) i inne. W roku 2022 zrealizowany zostanie przez dyrektora i zastępcę dyrektora MMW film dokumentalny o ORP Błyskawica. Scenariusz został zatwierdzony w TVP. Taką politykę medialną zamierzam rozwijać w następnych latach. W 2022 ukaże się też kolejna książka autorstwa dyrektora MMW Tomasza Miegonia i jego zastępcy Aleksandra Goska o działaniach polskich okrętów we wrześniu 1939 roku.

EDUKACJA I PROMOCJA MUZEUM MARYNARKI WOJENNEJ W GDYNI

Tak edukacją, jak i promocją MMW, zajmuje się dział Edukacji i Promocji. W najbliższych latach MMW będzie rozwijać ten szeroki obszar działalności Muzeum. Edukacja to szeroka propozycja lekcji muzealnych prowadzonych w MMW, ale także, okazjonalnie, w innych instytucjach, m.in. w Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy i Domu Spotkań z Historią w Warszawie. Obecnie finalizowane jest porozumienie o współpracy edukacyjnej z Muzeum Wojska w Białymstoku, a nawet z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Krzywem koło Suwałk. Uważam, że z atrakcyjnie przekazaną wiedzą o Marynarce Wojennej należy docierać także do środowisk odległych geograficznie i kulturowo od morza, także małomiasteczkowych i wiejskich.

Cykliczne działania promocyjne to m.in. „Błyskawiczna majówka”- uroczyste rozpoczęcie sezonu na ORP Błyskawica z udziałem Orkiestry Reprezentacyjnej MW, Kompanii Reprezentacyjnej MW, chóru Akademii Marynarki Wojennej, zespołu wokalnego Klubu MW „Riwiera”, kuchni polowej i zabytkowych pojazdów. Promocja to organizowanie festynów na Święto Wojska Polskiego w Gdyni oraz udział w obchodach centralnych, organizacja Nocy Muzeów czy Dnia Dziecka. Tak było i będzie. W roku 2022 w porozumieniu z gdyńskim samorządem zamierzamy wykonać mural w centrum miasta o tematyce związanej z ORP Błyskawica. W działaniach promujących MMW współpracujemy na zasadzie wzajemności

m.in. z Centralną Biblioteką Wojskową i Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie. W kolejnych latach nastąpi poszerzenie współpracy z innymi instytucjami kultury. Promocja to także współpracą z zagranicą. To coroczne, pomijając ograniczenia związane z pandemią covid, uczestnictwo w uroczystościach rocznicowych w Cowes w Wielkiej Brytanii, organizowane przez tamtejsze Towarzystwo Przyjaciół ORP Błyskawica, czy współpraca wystawiennicza z Muzeum Wojny w Narwiku w Norwegii połączona z oddaniem czci poległym uczestnikom bitwy o Narwik. Ta najczęściej łączy się z edukacją. Edukacja i promocja to m.in. realizacja przez pracowników MMW filmów dokumentalnych dotyczących historii MMW emitowanych przez Konsulat RP czy wizyty zagraniczne organizowane przez instytucje polonijne lub Konsulat RP w Edynburgu w Szkocji. Edukacja, a za razem promocja MMW, to także spotkania organizowane przez jednostki wojskowe. W 2022 roku będzie to m.in. wykład dla oficerów podoficerów i marynarzy z Dywizjonu Okrętów Podwodnych przedstawiony przez dyrektora MMW. Promocja i edukacja to także współpraca ze szkołami, współorganizowanie konkursów itp. Po likwidacji ograniczeń związanych z sytuacją pandemiczną MMW będzie te działania rozszerzać. Osobnym zadaniem, które również do pewnego stopnia promuje MMW, są konsultacje merytoryczne pracowników Muzeum w produkcji filmów fabularnych (m.in. „Orzeł, ostatni patrol” w reż. Jacka Bławuta) i wypowiedzi eksperckie w filmach dokumentalnych oraz programach TV i radiowych o tematyce morskiej. Doceniam ważkość działań promocyjnych i edukacyjnych i, o ile pozostanę na zajmowanym stanowisku, będą one pod moim kierownictwem poszerzane m.in. o nowe media społecznościowe będące konkurencją w stosunku do facebooka. Oczywiście działalność na fb jak i w pozostałych mediach elektronicznych a także w prasie będzie kontynuowana na dotychczasowych zasadach, które uważam za sprawdzone.

DOŚTĘPNOŚĆ MUZEUM MARYNARKI WOJENNEJ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Muzeum Marynarki Wojennej to gmach oddany do użytku w roku 2012, ekspozycja plenerowa otwarta w roku 1953, a także wystawa prezentowana na należącym do 3. Flotyli Okrętów ORP Błyskawica. Ani ekspozycja plenerowa, ani ekspozycja na ORP Błyskawica nie są bądź nie są poruszające się na wózkach inwalidzkich. Na ORP Błyskawica oraz na dawnym okręcie podwodnym ORP Sokół takich możliwości ze względów konstrukcyjnych nie będzie. Będzie to jednak dostępne poprzez urządzenia elektroniczne wizualizujące ich wnętrza na ekranie monitora ustawionego poza tymi obiektami. Jeżeli chodzi o dawny ORP Sokół, to odpowiedni program umożliwiający wirtualne zwiedzanie tego okrętu podwodnego jest już gotowy i będzie prezentowany. Budynek MMW jest przystosowany do korzystania przez osoby poruszające się na wózkach. Transport pomiędzy piętrami zapewnia odpowiednich rozmiarów winda, wjazd do samego gmachu oraz na ekspozycję plenerową jest możliwy poprzez tzw. „trapy”. Są to kładki, z których korzystają także osoby pełnosprawne. Oczywiście możliwe jest wejście osób niewidomych z psem przewodnikiem.

Muzeum współpracuje od kilku lat z Referatem do spraw Osób z Niepełnosprawnością Urzędu Miejskiego w Gdyni, Referatem do spraw Wdrażania Dostępności oraz Centrum Integracja w Gdyni. Współpraca owocuje konsultacjami w rozwiązywaniu problemów z dostępnością osób niepełnosprawnych do jak najpełniejszego dostępu do ekspozycji. Dotyczy to nie tylko osób

poruszających się na wózkach, ale także niewidomych bądź niedowidzących oraz niesłyszących. Obecnie realizujemy konkretne działania, które będą kontynuowane w następnych latach. Do tej pory udało się stworzyć w ramach projektu audio przewodników, oprócz standardowych ścieżek zwiedzania, także ścieżkę z audio deskrypcją (dla osób z dysfunkcją wzroku) i wideo z lektorem Polskiego Języka Migowego (dla osób z dysfunkcją słuchu). MMW zakupiło też pięć pętli indukcyjnych do audio przewodników dla osób niesłyszących. Zakupiony został już (z funduszy unijnych) projekt przebudowy ekspozycji zewnętrznej, tak by ułatwić poruszanie się po niej osób na wózkach oraz niewidomych. Przebudowa nastąpi w roku 2023 lub 2024 (zależnie od pozyskania funduszy zewnętrznych, czynimy odpowiednie starania w MKiD). W najbliższych latach, w miarę pozyskiwania funduszy z programów rządowych oraz unijnych, zamierzamy zakupić m.in. multimedialne terminale informacyjne, monitory dotykowe, rozpocząć budowę ścieżek naprowadzających, zakup nakładek brajlowskich. Pracownicy MMW uczestniczą i uczestniczyć będą w szkoleniach i konferencjach dotyczących obsługi osób z niepełnosprawnościami.

POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH

Muzeum Marynarki Wojennej pozyskuje oprócz dotacji podmiotowych i celowych także środki z programów rządowych i unijnych. W ostatnich latach to 1,5 mln złotych przeznaczonych na wykonanie projektu modernizacji ekspozycji zewnętrznej pod kątem zwiększenia dostępności dla osób niepełnosprawnych. Trzy lata temu 750 tysięcy złotych MMW otrzymało od władz samorządowych Gdyni. Środki te zostały wydane na konserwację dawnego kutra pościgowego SG Batory. Zamierzam dalej pozyskiwać środki zewnętrzne poprzez korzystanie z funduszy unijnych i rządowych, głównie z MKiD, a także innych instytucji. W roku 2022 zamierzam pozyskać 50 000 zł na rozbudowę systemu ogrzewania geotermalnego w MMW od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Gdańsku. W roku 2023 z funduszy unijnych przyznawanych przez MKiD ok 200 tys. zł. na budowę zadaszeń z metalu i tworzyw sztucznych nad częścią obiektów wielkogabarytowych na ekspozycji plenerowej MMW. W roku 2023 i 2024 ok 500 000 zł na budowę zadaszeń nad statkami powietrznymi, które znajdują się na nowej ekspozycji plenerowej w graniczącej z gminie Kosakowo. Kolejnym krokiem będzie pozyskanie funduszy zewnętrznych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, funduszy unijnych ew. norweskich na rozbudowę systemu geotermii o kolejne sondy oraz wprowadzanie nowych, ekologicznych rozwiązań w produkcji energii elektrycznej tak, by maksymalnie ograniczyć jej zużycie. Jednocześnie tak, jak do tej pory pozyskiwać będziemy sponsorów na finansowanie konkretnych wydarzeń bądź realizację projektów związanych z rozwojem Muzeum Marynarki Wojennej. Chodzi m.in. o sfinansowanie konserwacji kolejnych muzealiów w tym obiektów wielkogabarytowych oraz w latach 2024-2009 wydobyć, zakonserwować i umieścić na ekspozycji miniaturowego okrętu podwodnego typu Seehund testowanego pod koniec lat czterdziestych w MW i zatopionego na wodach Zatoki Gdańskiej. Obecnie trwa ustalanie jego lokalizacji.